

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 222.702 van 1 maart 2013
in de zaak A. 206.443/X-15.217.**

In zake : 1. Johan MISTIAEN
 2. Johan MICHELS
 3. Claude BUIDIN
 4. Wim BAEKELANDT
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Marleen Ryelandt
 kantoor houdend te 8000 BRUGGE
 Oostendsesteenweg 267
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Veerle Tollenaere
kantoor houdend te 9000 GENT
Koning Albertlaan 128
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partijen :

I. de n.v. ELIA ASSET
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Roel Meeus en Günther L'heureux
 kantoor houdend te 1040 BRUSSEL
 Wetstraat 26/07
 bij wie woonplaats wordt gekozen

II. 1. de v.z.w. BELGIAN OFFSHORE PLATFORM (BOP)

 2. de n.v. RENTEL

 3. de n.v. NORTHER

 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Els Empereur
 kantoor houdend te 2018 ANTWERPEN
 Brusselstraat 59
 bij wie woonplaats wordt gekozen
 en eveneens
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Annelies Verlinden
 kantoor houdend te 1050 BRUSSEL
 Louizalaan 106

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 24 september 2012, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van 13 juli 2012 van de Vlaamse regering houdende definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Optimalisatie van het hoogspanningsnetwerk in Vlaanderen”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

Eerste auditeur Tom De Waele heeft een verslag opgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 15 februari 2013.

Staatsraad Stephan De Taeye heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Marleen Ryelandt, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Veerle Tollenaere, die verschijnt voor de verwerende partij, advocaat Günther L’heureux,, die verschijnt voor de tussenkomende partij sub I, en advocaat Kristof Hectors, die loco advocaten Els Empereur en Annelies Verlinden verschijnt voor de tussenkomende partijen sub II, zijn gehoord.

Eerste auditeur Tom De Waele heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Tussenkomst

3.1. Met op 31 oktober 2012 ter post aangetekende verzoekschriften vragen de v.z.w. BELGIAN OFFSHORE PLATFORM, de n.v. RENTEL, de n.v. NORTHER en de n.v. ELIA ASSET om in het geding te mogen tussenkomen.

3.2. Er is grond om deze verzoeken in te willigen, wat betreft het administratief kort geding.

IV. Feiten

4.1. Het bestreden gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (hierna: RUP) kadert in hoofdzaak in de noodzaak om het Belgische elektriciteitsnetwerk klaar te maken voor de nakende gevoelige uitbreiding van off-shore windturbineparken in de Noordzee.

De n.v. ELIA ASSET, die eigenaar is van het Belgische hoogspanningsnet, wil meer bepaald via het zogenaamde “Stevin”-project zorgen voor een solide netwerk van 380 kV- hoogspanningsleidingen van aan de kust naar het binnenland. In de kustregio bestaan er geen hoogspanningsleidingen die dergelijke spanning aankunnen om de offshore geproduceerde energie op het net te kunnen plaatsen.

4.2. Voor het tracé van nieuwe hoogspanningsleidingen en de daarbij horende accessoria is de opmaak van een gewestelijk RUP noodzakelijk.

Dit gewestelijk RUP valt uiteen in twee afzonderlijke deelplannen A en B, waarbij deelplan B de afzonderlijke oprichting van een hoogspanningsstation “Schoondale” op het grondgebied van Waregem betreft. Deelplan A omvat de aanleg van elektriciteitstransportinfrastructuur tussen Zeebrugge en Zomergem. Achtereenvolgens betreft het de voorziene aanleg van een leidingenstraat tussen de kustlijn en een nieuw hoogspanningsstation “Stevin” te Zeebrugge, de oprichting van dit laatste station, de aanleg van een bovengrondse 380 kV- en 150 kV-leiding van het station “Stevin” naar het

bestaande hoogspanningsstation “Blondeellaan” in Zeebrugge, de aanleg van een bovengrondse hoogspanningsverbinding van het station “Stevin” naar een nieuw omvormingsstation op het bedrijventerrein De Spie te Brugge, de oprichting van dit omvormingsstation “De Spie”, een ondergronds hoogspanningstraject van “De Spie” naar een nieuw omvormingsstation te Vijvekapelle-Damme, de oprichting van het omvormingsstation te Vijvekapelle-Damme, en de aanleg van een bovengrondse hoogspanningsverbinding tussen het overgangsstation in Vijvekapelle-Damme en het te bouwen hoogspanningsstation “Horta” in Zomergem. Het plan omvat tenslotte ook de planologische regularisatie van reeds bestaande en vergunde hoogspanningsleidingen en tussenstations tussen Eeklo en het “Horta”-station in Zomergem, en tussen Donk-Damme en het hoogspanningsstation te Sint-Kruis-Brugge, alsook de planologische schrapping van de bestaande 150 kV-leiding tussen Eeklo en Brugge (Waggelwater).

4.3. Voor de ingrepen van deelplan A werd een plan-MER opgesteld, dat op 25 mei 2011 door de dienst m.e.r. werd goedgekeurd.

4.4. Op 23 juni 2011 vindt de plenaire vergadering over het voorontwerp van gewestelijk RUP plaats.

4.5. Met een besluit van 22 juli 2011 stelt de Vlaamse regering het ontwerp van gewestelijk RUP “Optimalisatie van het hoogspanningsnetwerk in Vlaanderen” voorlopig vast.

4.6. Van 13 september 2011 tot 10 november 2011 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van gewestelijk RUP gehouden, naar aanleiding waarvan 1699 tijdige bezwaren worden ingediend.

Ook de verzoekende partijen dienen een bezwaar in.

4.7. Op 27 januari 2012 verleent de Vlacro advies over het dossier. Dit advies luidt voor deelplan A voorwaardelijk gunstig, waarbij deze commissie aandacht vraagt voor het voorzorgsbeginsel, oppert om alternatieve locaties te onderzoeken voor de inplanting van het hoogspanningsstation “Stevin” te

Zeebrugge of daar toch tenminste “in te zetten op milderende maatregelen”, vraagt om de afstemming met andere ruimtelijke plannen nader te bekijken, en verzoekt te overwegen of er niet meer ondergronds kan gegaan worden en dit minstens in Damme, Maldegem en Zomergem.

4.8. Nadat de afdeling wetgeving van de Raad van State op 28 juni 2012 advies heeft verleend over het ontwerp, wordt het gewestelijk RUP bij besluit van 13 juli 2012 door de Vlaamse regering definitief vastgesteld.

Dit is het bestreden besluit. In dit besluit worden de in het gewestelijk RUP gemaakte beleidskeuzes nog nader gemotiveerd. Ook wordt de toelichtende nota bij het RUP verder aangevuld. Van het besluit wordt melding gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 25 juli 2012.

V. Ontvankelijkheid van de vordering

5. De verwerende en de tussenkomende partijen betwisten de ontvankelijkheid van de vordering. Er bestaat vooralsnog geen noodzaak om over de opgeworpen excepties uitspraak te doen. Een onderzoek van en een uitspraak over deze excepties dringt zich immers slechts op indien zou blijken dat de grondvoorwaarden voor schorsing vervuld zijn, hetgeen te dezen, zoals hierna zal blijken, niet het geval is.

VI. Onderzoek van de vordering

6. Overeenkomstig artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan slechts tot de schorsing van de tenuitvoerlegging worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

Moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Het aangevoerde moeilijk te herstellen ernstig nadeel

7.1. De verzoekende partijen voeren als moeilijk te herstellen ernstig nadeel aan dat zij allen op relatief korte afstand wonen van het hoogspanningsstation STEVIN (Strandwijk), dan wel van het omvormingsstation NEMO, aan de oostelijke zijde naar de stationswijk toe, en dat zij derhalve ook dicht bij de bovengrondse leidingenstraat wonen.

Zij betogen dat het gevaar voor de gezondheid als gevolg van de elektromagnetische stralingen en golven, afkomstig van de geplande stations en van de bovengrondse leidingenstraat, niet zal kunnen tegenhouden worden door de voorziene buffer, die aan de zijde van de Strandwijk op een minimale breedte van 15 m is voorzien, terwijl aan de oostelijke zijde van het station NEMO geen buffer is voorzien. Minstens wordt deze buffer niet concreet ingevuld. Zelfs een hoge berm en een afgesloten gebouw zal de verspreiding van elektromagnetische golven niet kunnen verhinderen. Er zijn immers ook toekomstige en vertrekkende kabels en leidingen. Bovendien is er ook nog het station NEMO aan de oostelijke zijde, waaromtrent de stedenbouwkundige voorschriften niet voorzien in een buffering. Hoogspanningslijnen en de daarbij horende hoogspanningsstations en omvormingsstations, in casu met een hoge stroomsterkte, namelijk 380 kV, veroorzaken elektrische en magnetische velden. Het Internationaal Centrum voor Kankeronderzoek (IARC) klassificeerde het “ELF” elektromagnetisch veld in 2002 als mogelijk kankerverwekkend voor de mens. Deze beslissing is gebaseerd op onderzoek dat aantoonde dat kinderen die langdurig blootgesteld worden aan een magnetisch veld tussen 0,2 en 0,5 μ Tesla een verhoogd risico op leukemie zouden lopen. Omdat 0,4 μ Tesla de waarde is aan de hand waarvan verschillende epidemiologische studies een statistisch verband vonden met leukemie bij kinderen, wordt tegenwoordig arbitrair de 0,4 μ Tesla-norm vaak gebruikt ter beoordeling of blootstelling aan een magnetisch veld als risicovol kan beschouwd worden. In casu werd in het plan-MER gebruik gemaakt van de 0,4 μ Tesla-norm, doch deze norm is inderdaad arbitrair en niet sluitend. Voor het inschatten van het gevaar voor leukemie is er sprake van een

norm van 0,2 μ Tesla. Derhalve is er geen enkele zekerheid dat gezondheidsrisico's zijn uitgesloten, wel integendeel, zeker in acht genomen de hoge stroomsterkte van de lijnen en van het station, namelijk 380 kV.

Bovendien moet ook rekening worden gehouden met het produceren door het station van een laagfrequent geluid, dat ook uitgaat van de hoogspanningslijnen. In sommige gevallen wordt een dergelijk geluid als onverdraaglijk ervaren. Dat er geluidsproductie zal zijn, die storend werkt voor de omwonenden, blijkt ook uit het lastenboek van de eerste tussenkomende partij voor de beide stations STEVIN en NEMO.

Daarnaast is er in het plan-MER ook sprake van psychosomatische effecten, waaromtrent het plan-MER het volgende stelde: "Daarom wordt aangenomen dat de mensen die het dichtst bij de hoogspanningsverbinding wonen en dus duidelijk de aanwezigheid van de hoogspanningsverbinding waarnemen meer kans zullen hebben op het vertonen van psychosomatische effecten. Dit is een leemte in de kennis.

De verzoekers zullen in de onmiddellijke nabijheid van de hoogspanningsstations en de hoogspanningslijnen derhalve de volgende hinder ondervinden:

- gezondheidsschade door de elektromagnetische velden;
- lawaaihinder, zowel van het station als van de lijnen;
- visuele hinder, het hoogspanningsstation zal een gebouw betreffen met een lengte van 100 m en een hoogte van meer dan 20 m en is derhalve behoorlijk omvangrijk;
- psychosomatische effecten, als gevolg van de nabijheid van hoogspanningslijnen en hoogspanningsstation.

Deze hinder zal door de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing aanzienlijk zijn en gelet op de gezondheidsschade niet kunnen hersteld worden. De verzoekers zullen derhalve een moeilijk te herstellen ernstig nadeel ondervinden.

Beoordeling

7.2. Artikel 17, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat de vordering tot schorsing een uiteenzetting van de middelen en de feiten dient te bevatten die volgens de indiener ervan het bevelen van de schorsing rechtvaardigen. Artikel 8, eerste lid, 3° van het koninklijk besluit van 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kort geding voor de Raad van State bepaalt dat de vordering tot schorsing een uiteenzetting van de feiten dient te bevatten “die van aard zijn aan te tonen dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden akte de verzoekende partij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, waarbij alle stukken worden gevoegd die het risico op dergelijk nadeel aantonen”.

Uit deze bepalingen volgt dat de verzoekers in hun verzoekschrift duidelijk en concreet moeten aangeven waarin precies het moeilijk te herstellen ernstig nadeel is gelegen dat zij ingevolge de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit ondergaan of dreigen te ondergaan. De verzoekers mogen zich daarbij niet beperken tot vaagheden en algemeenheden, maar dienen integendeel zeer concrete en precieze gegevens aan te brengen waaruit blijkt dat zij persoonlijk een moeilijk te herstellen ernstig nadeel ondergaan of dreigen te ondergaan.

Het moet voor de Raad van State immers mogelijk zijn met voldoende precisie in te schatten of er al dan niet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel voorhanden is, en het moet voor de verwerende partij mogelijk zijn zich tegen de door de verzoekers aangevoerde feiten en argumenten te verdedigen.

De verzoekers moeten gegevens aanvoeren die enerzijds wijzen op de ernst van het nadeel dat zij ondergaan of kunnen ondergaan, hetgeen betekent dat zij aanduidingen zullen moeten geven omtrent de aard en de omvang van het te verwachten nadeel, en anderzijds wijzen op de moeilijke herstelbaarheid van het nadeel.

Bij het beoordelen van deze schorsingsvoorwaarde kan alleen rekening worden gehouden met wat ter zake in het verzoekschrift is aangevoerd en met de bij dat verzoekschrift gevoegde stukken.

7.3. Wat de aangevoerde visuele hinder betreft die door de verzoekers van de komst van de hoogspanningsinfrastructuur in hun omgeving wordt verwacht, moet worden vastgesteld dat zij in hun verzoekschrift weinig concrete elementen bijbrengen om dit aspect aanschouwelijk te maken. De verzoekers geven in hun verzoekschrift geen concrete indicatie van de wijze waarop zij hun huidige leefomgeving waarnemen, terwijl het niet aan de Raad van State staat om aan de hand van de door de verzoekers neergelegde stukkenbundel zelf het nadeel van deze partijen te adstrueren. Dit alles klemmt nog meer nu de kwestieuze site luidens het plan-MER reeds een “vrij industriële indruk” geeft, wat “nog wordt versterkt door de aanwezigheid van de haveninfrastructuur en –activiteiten in de omgeving”, waarbinnen het niet evident is om aan te nemen dat de komst van hoogspanningsinfrastructuur de verzoekers een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zal berokkenen, nu er ter plaatse reeds een zekere groenbuffering blijkt te bestaan en artikel 1.2 van de stedenbouwkundige voorschriften van het bestreden gewestelijk RUP een inbuffering van installaties oplegt. Het eerst ter terechtzitting door de verzoekers bijgebrachte gedetailleerde plan met uitvoerige uiteenzetting ter zake is laattijdig en onontvankelijk.

7.4. De door de verzoekers gevreesde geluidshinder, gezondheidsproblemen en “psychosomatische effecten” worden in hun verzoekschrift evenmin aannemelijk gemaakt. Hun uiteenzetting blijft op dit vlak beperkt tot algemeenheden die onvoldoende gestaafd worden, daar waar er door de verwerende en tussenkomende partijen op gewezen wordt dat die effecten in het plan-MER onderzocht werden en dat de conclusie daar luidt dat de te verwachten gezondheidseffecten en de psychosomatische effecten onbestaande of minstens verwaarloosbaar zijn. Ook de kans op ernstige geluidshinder wordt niet aangetoond, temeer nu artikel 1.2 van de stedenbouwkundige voorschriften van het gewestelijk RUP een specifieke geluidsbuffering oplegt. Zoals hoger gesteld zijn de eerst ter terechtzitting in dit verband bijgebrachte gegevens laattijdig en onontvankelijk.

7.5. Er dient derhalve te worden vastgesteld dat de uiteenzetting van de verzoekers geen concrete en precieze gegevens bevat die aannemelijk maken dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen in de zin van artikel 17, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Uit hetgeen voorafgaat blijkt dat niet is voldaan aan een van de door artikel 17, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State opgelegde voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging te kunnen bevelen. Die vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen.

BESLISSING

1. De verzoeken van de v.z.w. Belgian Offshore Platform, de n.v. Rentel, de n.v. Norther en de n.v. Elia Asset tot tussenkomst in het administratief kort geding worden ingewilligd.

2. De Raad van State verwerpt de vordering.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van een maart 2013, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Stephan De Taeye,	wnd. kamervoorzitter, staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Stephan De Taeye